

ระบาดพะเยา แมลงบั่ว

บอกเล่า !! งานการเกษตร สำนักปลัด เทศบาลตำบลง จมปีที่ 6 ประจำเดือนตุลาคม 2559

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ นายรัฐดิษฐ์ ใจกล้า นายกองค้การบรหการส่วนตำบล บ้านตุน อ.เมือง จ.พะเยา เป็ดเผยว่า จากการประชุมร่วมของนายก อบต.ทัวจังหวัดพะเยา ที่ อ.ภูซาง เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ในที่ประชุมได้มีการหารือกันเรื่องโรคระบาดในนาข้าวขณะนี้ คือ โรคบั่ว ซึ่งเป็นแมลงที่กำลังระบาดในนาข้าว ทำให้ต้นข้าวเสียหาย ไม่ได้ผลผลิต ในพื้นที่ ต.บ้านตุน ระบาดประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่

นอกจากนี้พบว่าได้ระบาดและลุกลามไปในหลายพื้นที่แทบทุกอำเภอของจังหวัดพะเยาแล้วคาดว่าไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งโรคดังกล่าวแต่ละพื้นที่ได้เร่งประสานงานกับผู้นำท้องที่สำรวจและรายงานผลไปยังปกครองอำเภอ เพื่อส่งต่อถึงผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติเพื่อหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบต่อไป

สาเหตุ

- ๑.เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ได้คุณภาพ
- ๒.ดินที่ไม่ได้ฆ่าเชื้อหรือทำลายแมลงบั่วที่อาศัยอยู่ในดินปลูก
- ๓.รถเกี่ยวข้าวที่มาจากหลายพื้นที่อาจจะเป็นพาหะนำพาแมลงบั่วมาระบาดในพื้นที่

อาการ

ต้นข้าวอายุกว่า ๒ เดือน ขาดการเจริญเติบโต และใบเริ่มมีสีเหลืองคล้ายโรคไหม้ จากการระบาดของแมลงบั่วข้าว ซึ่งตัวบั่วมีลักษณะคล้ายยุง บริเวณท้องมีสีส้ม ชาวบ้าน เรียก **ยุงสีส้ม** อาศัยกัดกินในเนื้อเยื่อเจริญของยอดข้าว ทำให้ยอดข้าวกลายเป็นหลอดหุ้มตัวหนอนแมลงบั่วไว้ คล้ายหลอดหอม ต้นข้าวที่ถูกทำลายจะไม่ออกรวง การใช้สารเคมีกำจัดจึงไม่ค่อยได้ผล เพราะจะไม่ถูกตัวหนอนที่อยู่ภายใน

ด้านนายอุดมศักดิ์ คำมูล เกษตรจังหวัดพะเยา ได้มอบหมายผู้ที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สำรวจการระบาดของแมลงบั่วในพื้นที่ ต.คือเวียง ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ และชี้แจงแนวทางการป้องกัน กำจัดให้แก่เกษตรกร

น.ส.อัญชลี ปัญญากรว นักรวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ สนง.เกษตรอำเภอดอกคำใต้ ได้รายงานการระบาดใน ๙ ตำบล ของ อ.ดอกคำใต้ ตรวจสอบและรวบรวมความเสียหายเบื้องต้น มีเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน จำนวนกว่า ๕๐๐ ราย พื้นที่นาข้าวเสียหายกว่า ๓,๗๐๐ ไร่ โดยได้รายงานให้นายเชวงศักดิ์ ใจคำ นายอำเภอดอกคำใต้ทราบ เพื่อนำเสนอต่อ ผวจ.พะเยา ทราบและประกาศให้เป็นพื้นที่พิบัติภัยแมลงศัตรูพืชระบาดต่อไป

แมลงบัว (Rice gall midge, RGM)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Orseolia oryzae* (Wood-Mason).

วงศ์ : Cecidomyiidae

อันดับ : Diptera

วงจรชีวิต

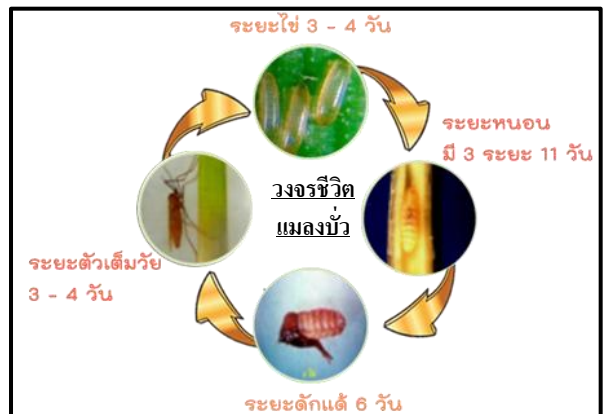
ตัวเต็มวัยของแมลงบัว มีลักษณะคล้ายยุงหรือริ้น เวลากลางวันจะเกาะซ่อนตัวอยู่ใต้ใบข้าว บริเวณกอข้าวและจะบินไปหาที่มีแสงไฟเพื่อผสมพันธุ์ เพศเมียวางไข่ใต้ใบข้าวเป็นฟองเดี่ยวหรือกลุ่ม ๓-๔ ฟอง

การเข้าทำลาย

แมลงบัวจะระบาดในนาข้าวช่วงระยะแตกกอ ควรเฝ้าระวังและสังเกตแมลงบัว มีขนาดรูปร่างคล้ายยุงหรือริ้น หนวดและขาไม่มีสีดำ แต่ลำตัวมีสีชมพูปนส้ม จะทำลายข้าวโดยตัวหนอนแทรกตัวเข้าไปอยู่ระหว่างลำต้นกับกาบใบ และทำลายส่วนที่เป็นจุดเจริญของหน่อข้าว ต้นข้าวจะสร้างเนื้อเยื่อหุ้มตัวหนอน และเจริญเป็นหลอดหอม ต้นที่เป็นหลอดหอมจะไม่ออกรวง ถ้าระบาดรุนแรง ต้นข้าวจะแตกกอมากแต่แคระแกร็นเตี้ย ลำต้นกลม มีสีเขียวเข้ม ยอดที่ถูกทำลายไม่สามารถออกรวงได้ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงมาก ระยะข้าวแตกกอจะเป็นระยะที่บัวเข้าทำลายมาก พบระบาดสภาพที่มีเมฆมากหรือฝนตก

การป้องกันและกำจัด

๑. ดักทำลายตัวเต็มวัยโดยนำกะละมังบรรจุน้ำวางไว้ใต้หลอดไฟภายในบ้าน
๒. กำจัดวัชพืชรอบแปลงนาเพื่อทำลายพืชอาศัยของแมลงบัว เช่น ข้าวป่า หญ้าไทร หญ้าปล้องเขียว
๓. ไม่ควรปลูกข้าวหนาแน่นเกินไป
๓. พื้นที่ระบาดรุนแรงควรใช้สารเคมีกำจัด เช่น เบนฟูราคาร์บ คลอร์ไพริฟอส คาร์โบซันแฟน

**สามารถปรึกษาศูนย์บริการ
และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
สำนักงานเกษตรอำเภอ
และสำนักงานเกษตรจังหวัด
ใกล้บ้านท่าน**

แหล่งที่มา
: มติชนออนไลน์, ๒๐๑๖
: องค์ความรู้เรื่องข้าว, สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว
กรมการข้าว